

ถอดองค์ความรู้ที่ได้จากหัวข้อ การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

โดยคุณกิจ ดร.ตึก แสตนบุญ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย

ณ ห้อง AP 201 ชั้น 2 คณะศิลปประยุกต์และสถาปัตยกรรมศาสตร์

วันพฤหัสบดีที่ 29 มีนาคม 2561

กิจกรรม การจัดการความรู้ : แนวปฏิบัติที่ดีในการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะศิลปประยุกต์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2560 ในวันที่ 29 มีนาคม 2560 มีผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่เข้าร่วม จำนวน 16 คน โดยได้ร่วมให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข ปัญหา ดังนี้

รายละเอียดของหลักสูตร มคอ. 2 ในหมวดที่ 5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา ข้อ 2 กระบวนการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา โดยให้อธิบายกระบวนการที่ใช้ในการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา เช่น ทวนสอบจากคะแนนข้อสอบ หรืองานที่มอบหมาย กระบวนการอาจจะแตกต่างกันไปสำหรับรายวิชาที่แตกต่างกัน หรือสำหรับมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้าน หมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร ข้อ 7 ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (Key Performance Indicators) ได้กำหนดตัวบ่งชี้บังคับผลการดำเนินงานที่ใช้ในการติดตาม ประเมินผลและรายงาน คุณภาพของหลักสูตรประจำปีไว้ 6 ข้อ โดยมี ข้อ 6 กำหนดให้มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตาม มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน มคอ. 3 และ มคอ. 4 อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละ ปีการศึกษา เป็นตัวชี้วัดตัวหนึ่งที่คุณ/หลักสูตร ดำเนินการ

นอกจากนี้ในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3-4) ยังกำหนดไว้ในหมวด 7 การประเมินและปรับปรุงการ ดำเนินการของรายวิชา ข้อ 4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา เพื่อให้ให้อธิบาย กระบวนการที่ใช้ในการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของรายวิชา เช่น ทวนสอบจากคะแนนข้อสอบ หรืองานที่มอบหมาย กระบวนการอาจจะแตกต่างกันไปสำหรับรายวิชาที่แตกต่างกัน หรือสำหรับมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้าน

จะเห็นได้ว่า กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่สามารถวัดและตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นการ ประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละสาขาวิชา และเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิ

จากการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งทำให้ได้แนวปฏิบัติที่ดี ปัจจัยความสำเร็จ และแนวทางการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ พัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ สิ่งสำคัญในการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของ นักศึกษา ไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านตัวอาจารย์ ในฐานะที่อาจารย์เป็นบุคคลสำคัญในการจัดการเรียนการสอน

แนวปฏิบัติที่ดี อาจารย์ผู้สอนต้องพิจารณาการเขียน มคอ.3 ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และรายวิชา แผนการสอนและการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกัน ซึ่งอาจต้องพิจารณาปรับปรุงข้อสอบ วิธีการสอน และการวัดและประเมินผล

ปัจจัยความสำเร็จ อาจารย์ผู้สอน ต้องมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา ว่าไม่ใช่การจับผิด และต้องสร้างแรงจูงใจ ให้เห็นว่าการทวนสอบเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ใช่ภาระงานที่หนัก และต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินการ

แนวทางการพัฒนา ต้องมีการจัดอบรม ประชุม ชี้แจง ทบทวน ให้อาจารย์อย่างสม่ำเสมอ เน้นการพูดคุย แลกเปลี่ยนกันทั้งภายในหลักสูตรและระหว่างหลักสูตร หรือเชิญวิทยากร เล่าประสบการณ์การทวนสอบของแต่ละมหาวิทยาลัยเป็นอย่างไร เป็นลักษณะการถ่ายทอด พูดคุย รวมทั้งพิจารณาภาระงานของอาจารย์ไม่ให้มากเกินไป

2. ด้านหน่วยงาน ในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีหน้าส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม ประเมินผล

แนวปฏิบัติที่ดี คณะ/หลักสูตรต้องมีนโยบาย ระบบและกลไก หลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการเกี่ยวกับการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชาให้เป็นกระบวนการที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของรายวิชาที่มีการบรรยายและปฏิบัติการด้วย ต้องกระตุ้น ส่งเสริมให้มีการทวนสอบในสาขาวิชาอย่างต่อเนื่อง และมคอ.3 ควรมีความยืดหยุ่น เพื่อปรับปรุงได้ ทั้งในกระบวนการสอนและการวัดและประเมินผล ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ปัจจัยความสำเร็จ คณะ/หลักสูตรต้องให้ความสำคัญโดยกำหนดนโยบาย ระบบ หรือกลไก หรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และส่งเสริมสนับสนุนสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาสภาพห้องเรียน และทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน ปรับปรุงช่วงเวลาการเปลี่ยนห้องเรียนของนักศึกษา ปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ได้มากที่สุด

แนวทางการพัฒนา คณะ/หลักสูตรจัดให้มีคลินิกการทวนสอบ เพื่อให้คำแนะนำปรึกษา และส่งเสริมให้อาจารย์ได้ศึกษาดูงาน

3. ด้านกระบวนการ

แนวปฏิบัติที่ดี คณะ/หลักสูตร กำหนดแนวทางปฏิบัติที่ดีและชัดเจนจากสาขา และกำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการ ให้ใช้วิธีการทวนสอบให้สม่ำเสมอ 1 ภาคการศึกษาต่อ 1 ครั้ง การทวนสอบที่สามารถปรับปรุงพัฒนาได้ ต้องมีการบันทึกรายงานการประชุมหรือผลการดำเนินงาน โดยมีอาจารย์เข้าร่วม/มีการร่วมสังเกตหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จัดประชุมสม่ำเสมอในแต่ละระดับแล้วบันทึกในวาระการประชุม ไม่ควรรอทำครั้งเดียว และตรวจสอบผลดำเนินการจาก มคอ.3 ใช้กลไกการประชุมระดับภาควิชา หรือกลุ่มวิชาซึ่งมีการประชุมทุกเดือนอยู่แล้ว และควรทำเป็นระดับตั้งแต่ระดับภาควิชา คณะ ซึ่งไม่จำเป็นต้องจัดแยกเฉพาะเพื่อการนี้ เพราะเป็นทางการเกินไป ควรมีการทวนสอบเป็นระยะ ตลอดการสอนในภาคนั้น ๆ ไม่จำเป็นต้องรอให้จบภาคการศึกษา ซึ่งจะทำให้เพียงครั้งเดียว ทำให้แก้ไขไม่ทัน ให้บันทึกไว้ในวาระการประชุมในบันทึกเก็บไว้

ปัจจัยความสำเร็จ มีการประชุม แลกเปลี่ยนปัญหา แนวปฏิบัติกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเชิญอาจารย์ที่ประสบความสำเร็จ มีประสบการณ์ ต้องดำเนินการให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ พิจารณาเกณฑ์การวัดและประเมินผลของนักศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง กรณีในรายวิชาที่มีผู้สอนหลายท่าน เมื่อสอนให้อาจารย์ผู้ร่วมสอนท่านอื่น ๆ เข้าสังเกตการสอนร่วมด้วยตาม มคอ.3 เพื่อช่วยตรวจสอบ แก้ไข

แนวทางการพัฒนา คณะ/หลักสูตรต้องจัดให้มีการประชุมก่อนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพิจารณาแนวทางการจัดการเรียนการสอน มีการประชุมระหว่างการสอน และหลังการสอน โดยเชิญผู้เกี่ยวข้องของแต่ละวิชา (เช่นอาจารย์ผู้สอนนอกคณะ) มาประชุมก่อนสอน ระหว่างสอน และหลังการสอน และมีการจัดการความรู้ แลกเปลี่ยน การติดตามและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากการถอดความรู้ ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ด้านที่มีความสำคัญ เกี่ยวข้องกันคือ ตัวอาจารย์ หน่วยงาน องค์กร และกระบวนการ และจากการประเมินผู้เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า อาจารย์มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมดังกล่าว เพราะได้ระดมความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน และปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นเพื่อนำไปแก้ไข มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ดี เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น เวลาเหมาะสม ไม่นานเกินไป และต้องการให้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาแนะนำเสนอหรือมาบรรยายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ให้มีการสรุปประเด็นหรือแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน เพื่อนำไปใช้ต่อไป

กลยุทธ์โดยทั่วไปที่ใช้ในการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ ได้แก่ การตรวจสอบคะแนนจากกระดาษคำตอบข้อสอบของนักศึกษา และงานที่มอบหมาย การประเมินหลักสูตรโดยนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา การประเมินภาควิชาและหลักสูตรโดยบุคลากรภายนอก และการรายงานเกี่ยวกับทักษะของบัณฑิตโดยผู้ใช้บัณฑิต ให้อธิบายกระบวนการที่ใช้ในการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละรายวิชา เช่น ทวนสอบจากคะแนนข้อสอบ หรืองานที่มอบหมาย หรือประเมินหลักสูตรจากผู้เกี่ยวข้อง การทวนสอบร่วมกัน เช่น การสอบออก (Exit Exam)

สรุปแบบประเมิน KM

เรื่อง การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จัดกิจกรรมวันพฤหัสบดีที่ 29 มีนาคม 2561

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	3	30
หญิง	7	70
รวม	10	100

ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 10 คน เป็นเพศชาย 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และเป็นเพศหญิง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70

2. สถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาจารย์	9	90
เจ้าหน้าที่	1	10
รวม	10	100

ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 10 คน เป็นอาจารย์จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และเป็นเจ้าหน้าที่ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ข้อ	ประเด็น / หัวข้อ	(X)	S.D.	ระดับการประเมิน
1. ประเด็นด้านกระบวนการขั้นตอนการจัดกิจกรรม		4.36		
1	มีแผนการดำเนินการ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน	4.40	0.52	ระดับดี
2	กระบวนการจัดกิจกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อจัดกิจกรรมในการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิค วิธีการ ทักษะในการทำงานในเรื่องต่างๆ ของบุคลากร 2. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง พัฒนา ความรู้ในการทำงานในหน้าที่ผ่านกิจกรรมและกระบวนการที่เป็น ระบบ เป็นรูปธรรมและสามารถเห็นผลได้จริง 3. เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้จัดทำสรุป เผยแพร่ทางเว็บไซต์ ของคณะศิลปประยุกต์และสถาปัตยกรรมศาสตร์	4.40	0.52	ระดับดี
3	ระยะเวลา/กำหนดการในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.30	0.48	ระดับดี
2. ประเด็นด้านเจ้าหน้าที่ วิทยากร		4.40		
1	วิทยากรมีความรู้ความสามารถตามประเด็นความรู้ที่กำหนด	4.30	0.82	ระดับดี

2	เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกด้วยความกระตือรือร้น รวดเร็ว	4.50	0.53	ระดับดี
3. ประเด็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก		4.35		
1	สถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.30	0.48	ระดับดี
2	มีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า และอย่างทั่วถึง	4.40	0.70	ระดับดี
4. ประเด็นด้านคุณภาพ		4.43		
1	ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างประทับใจ	4.40	0.52	ระดับดี
2	ได้เข้าร่วมกิจกรรมตรงตามความต้องการ	4.40	0.52	ระดับดี
3	สามารถนำความรู้หรือแนวทางปฏิบัติที่ดีจากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในการปฏิบัติ	4.50	0.53	ระดับดี
เฉลี่ยรวม		4.39		ระดับดี

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นตามรายชื่อ พบว่า

1. ประเด็นด้านกระบวนการขั้นตอนการจัดกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.36)

มีแผนการดำเนินการ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน และมีกระบวนการตามวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.40) และระยะเวลา/กำหนดการในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.30) ตามลำดับ

2. ประเด็นด้านเจ้าหน้าที่ วิทยากร พบว่า อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.40)

เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกด้วยความกระตือรือร้น รวดเร็ว อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.50) และวิทยากรมีความรู้ความสามารถตามประเด็นความรู้ที่กำหนด อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.30) ตามลำดับ

3. ประเด็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.35)

มีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า และอย่างทั่วถึง อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.40) สถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.30) ตามลำดับ

4. ประเด็นด้านคุณภาพ พบว่า อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.43)

สามารถนำความรู้หรือแนวทางปฏิบัติที่ดีจากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในการปฏิบัติ อยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.50) และได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างประทับใจ และได้เข้าร่วมกิจกรรมตรงตามความต้องการ อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.40) ตามลำดับ

3. ท่านต้องการให้กิจกรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อใด เพราะเหตุใด

1. การขอตำแหน่งวิชาการ
2. การจัดทำเอกสารประกอบการสอน
3. การทำผลงานวิชาการ เพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ

4. ท่านคิดว่าควรมีการปรับปรุงในด้านใดหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

(ไม่มี)

ภาพกิจกรรม

จัดกิจกรรมวันพฤหัสบดีที่ 29 มีนาคม 2561

เรื่อง การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

